

Sobre el control obrero de la producción León Trotsky (20 de agosto de 1931)¹

La qüestió de la nacionalització de determinades indústries recobra actualitat. La manca de mitjans per respondre a la pandèmia ha demostrat la necessitat de mantenir la producció industrial. A més, la Unió Europea admet ara “nacionalitzar” determinades empreses, però es tracta que els Estats entrin en el seu accionariat per assumir les pèrdues. Per als treballadors, la qüestió de la nacionalització es concreta en qui nacionalitza i per què. Això vol dir que han de diferenciar d’una banda la intervenció de l’Estat i de l’altra l’acció de la classe i les seves organitzacions en la línia de control obrer. Per la importància d’aquesta qüestió, en un moment en el qual es pretén que assumim amb resignació la suposada inevitabilitat de més tancaments d’empreses i més destrucció d’ocupació, vam publicar extractes d’una carta d’agost de 1931 de León Trotsky als seus camarades a propòsit de l’control obrer sobre la producció.

Els títols i subtítols són els nostres.

I.— El control obrer de la producció

En resposta a la vostra pregunta, vull esbossar aquí alguns canvis d’impressions preliminars, algunes consideracions generals sobre el control obrer de la producció.

La primera pregunta que es planteja és la següent: pot contemplar-se el control obrer de la producció com un règim estable, evidentment no etern, però bastant llarg? Per respondre a aquesta pregunta, cal definir més clarament la naturalesa de classe d’aquest règim. Els obrers tenen el control. Això vol dir que la propietat i el dret de direcció segueixen en mans dels capitalistes. Així, aquest règim té un caràcter contradictori que es caracteritza d’alguna manera com un interregne econòmic.

Els obrers necessiten el control no amb un objectiu platònic, sinó per influir de manera pràctica en la producció i les operacions comercials de les empreses. El que no passarà si el control no es transforma d’una manera o altra, amb

un límit o un altre, en una gestió directa. Així, en la seva forma ampliada, el control obrer significa una mena de dualitat de poder a la fàbrica, als bancs, a les firmes comercials, etc.

Per ser duradora, resistent, “normal”, la participació dels obrers en la direcció de la producció hauria de basar-se en la col·laboració de classe i no en la lluita de classes. Però aquesta col·laboració de classe només és possible entre les cúpules dels sindicats i les organitzacions capitalistes. Aquestes experiències han estat nombroses: a Alemanya (la “democràcia econòmica”), a Anglaterra (el mondisme), etc. Però en tots aquests casos, no es tracta del control obrer sobre el capital sinó de la domesticació de la burocràcia obrera pel capital. Domesticació que, com demostra l’experiència, pot durar força temps: depèn de la paciència del proletariat. Però a major proximitat de la producció, de la fàbrica, de taller, menys possibilitat de semblant règim, ja que aquí es dirigeixen els interessos immediats i vitals dels obrers, i tot el procés es desenvolupa davant els seus propis ulls. El control exercit pels comitès de fàbrica només és concebible sobre la base d’una intensa lluita de classe, i no de la col·laboració. Però això vol dir que hi ha dualitat de poder en l’empresa, en el trust, en totes les branques de la producció, en tota l’economia.

Quin règim social correspon al control obrer de la producció? Està clar que el poder no està encara en mans del proletariat, ja que en aquest cas no estaríem davant del control obrer sobre la producció, sinó davant del control de l’Estat obrer sobre la producció com a introducció al règim de la producció estatal sobre la base de la nacionalització. No parlem aquí de control obrer sota el règim capitalista i el poder de la burgesia. Ara bé, una burgesia que se senti fermament assentada en el poder mai permetrà la dualitat de poder en les seves empreses. De manera que el control obrer només és factible a condició d’un canvi brutal de la relació de forces en

detriment de la burgesia i del seu Estat. El control només pot imposar-se per la força a la burgesia pel proletariat, en vies d’arrencar el poder, i per tant la propietat dels mitjans de producció. Així, el règim de control obrer, per la seva pròpia essència, és provisional, transitori, i només pot correspondre al període de vacil·lació de l’Estat burgès, de l’ofensiva del proletariat, del replegament de la burgesia: és a dir, al període de la revolució proletària entesa en el més ampli sentit de la paraula. Si el burgès no es el patró, és a dir, no és el propietari per complet, a la seva fàbrica, resultaria que tampoc no ho és al seu Estat.

El que vol dir que al règim de la dualitat de poder en les empreses correspon el règim de la dualitat de poder en l’Estat.

No obstant això, no s’ha d’entendre mecànicament aquesta relació com si la dualitat de poder a la fàbrica i a l’Estat naixés el mateix dia. El règim de la dualitat de poder en la seva forma desenvolupada com una de les etapes possibles de la revolució proletària a cada país pot desenvolupar-se de diferent manera en cada país amb elements múltiples i diversos.

Així, per exemple, en determinades circumstàncies (una crisi econòmica profunda, duradora, una organització sòlida dels obrers en les empreses, una relativa debilitat del partit revolucionari, una relativa força de l’Estat que tingui en reserva un feixisme fort, etc.), el control obrer de la producció pot avançar considerablement la dualitat del poder polític al país.

En les condicions que acabem d’esbossar a grans trets, condicions particularment característiques en el cas d’Alemanya, la dualitat de poder al país pot originar-se, precisament, en el control obrer, com una de les seves fonts principals. Cal aturar-se en aquest punt, només per rebutjar el fetixisme de la forma soviètica que els epígons de la Internacional Comunista han posat en circulació.

(...)

Sota la influència de la crisi, de l’atur i de les combinacions de rapinyaires

1 Publicado por primera vez en el Boletín de la oposición, nº 24, septiembre de 1931. El texto completo puede consultarse en https://www.marxists.org/espanol/trotsky/1930s/08_31.htm.

dels capitalistes, la classe obrera, majoritàriament, pot trobar-se disposada a combatre per la destrucció dels secrets comercials i pel control dels bancs, del comerç i de la producció abans que arribi a la convicció de la necessitat de la conquesta revolucionària del poder.

Compromès en la via de control de la producció, el proletariat es veurà inevitablement impel·lit a la presa de poder i dels mitjans de producció.

Els problemes del crèdit, de les matèries primeres, del mercat porten sense dilació la qüestió del control més enllà dels límits de les empreses aïllades.

II.— La consigna del control obrer

Pot, però, llançar-se avui la consigna de control obrer? És suficient per a això la “maduresa” de la situació revolucionària? És difícil respondre a aquesta pregunta sense perspectiva. No hi ha una regla que permeti jutjar d’una vegada i sense error el grau de la situació revolucionària. És forçós calibrar en l’acció, en la lluita, amb l’ajuda dels més variats instruments ... Un d’aquests instruments, i potser un dels més importants en la situació actual, és justament la consigna de control obrer de la producció.

La importància d’aquesta consigna resideix, sobretot, en que basant-se en ella es pot realitzar el front únic dels obrers comunistes, socialdemòcrates, sense partit, catòlics, etc.

(...)

La consigna de control obrer pot contribuir-hi en gran mesura. Però cal abordar-la d’una forma correcta. Llançada sense cap preparació de manera burocràtica, la consigna de control obrer pot ser no solament un cop fallit, sinó també comprometre encara més al partit als ulls de la massa i socavar la confiança dels obrers que avui li voten. Abans d’avançar públicament aquesta consigna de combat de gran responsabilitat, cal calibrar la situació i preparar el terreny.

Cal començar des de baix, a la fàbrica, al taller. Cal verificar i provar els problemes del control obrer en l’exemple d’algunes empreses industrials, bancàries i comercials típiques. Cal prendre, com a punt de partida, alguns casos particularment concloents d’especulació, de lockout encobert, de disminució fraudulenta del benefici amb l’objectiu d’una disminució salarial, o d’un augment fraudulent del preu de cost amb idèntic objectiu, etc. A les empreses víctimes d’aquest tipus de maquinacions, per mediació dels obrers comunistes, cal prendre el pols de l’estat d’ànim de la massa obrera endarrerida, i sobretot dels obrers socialdemòcrates. Saber en quina mesura estan disposats a respondre a la reivindicació d’abolir el secret comercial, i a establir el control obrer de la producció.

(...)

Per què portem aquest text a col·lació? És actual allò que en ell es planteja? Els fets parlen amb claredat: la perversa lògica del capital provoca cada dia tancaments d’empreses i la consegüent destrucció d’ocupació. Davant d’això i la resignació a la qual ens conviden els que directament o indirecta defensen el (des) ordre capitalista, és comprensible que es reivindicui la nacionalització. Però s’ha de precisar el seu contingut. O potser la nacionalització de Bankia, per exemple, ha resolt algun problema per a la majoria, que és la classe treballadora? Al contrari. Perquè l’única via per a resoldre la greu situació actual passa per posar la producció al servei de la majoria, és a dir, passa per expropiar els expropiadors del nostre treball. I en aquesta perspectiva es planteja necessàriament la qüestió del control obrer de la producció i el seu vincle amb el caràcter de classe de l’Estat.

A l’actualitat, a l’Estat espanyol, el primer pas al respecte es concreta en la lluita per una República que permeti la consecució de les legítimes aspiracions de treballadors i pobles. En definitiva, el contingut d’aquest text té tota la vigència perquè planteja una discussió que més aviat que tard haurà de ser afrontada, si volem sortir de la barbàrie a la qual ens porta cada vegada més la supervivència del capitalisme.

Fem història recolzant un projecte de diari obrer independent el capital

“Els capitalistes tenen la seva premsa, fem la nostra”

Sol·licita el teu calendari escrivint a: io@informacionobrero.org

Campanya d’extensió i subscripcions a aquesta Carta Setmanal

Si no la reps, et convidem a que la rebis cada setmana. Si la reps, et proposem que subscriguis a altres companyes i companys als quals pugui interessar.

L’elaboració i enviament d’aquesta Carta comporta algunes despeses. El POSI, que l’edita, no té ni vol subvencions, tota la seva activitat i les seves publicacions són finançades exclusivament per treballadores i treballadors, que volen recolzar, en aquest cas, la publicació de la Carta Setmanal. Demanem un suport de 5 EUROS a l’any, o més si us sembla.

Per rebre-la, envia un correu electrònic a: inforposi@gmail.com

o entra a la nostra Web: <http://www.posicuarta.org>

Nostre compte corrent en La Caixa és: 2100 2812 51 0200071314. Indicant: Recolzo Carta Setmanal

Carrer Desengaño, 12 (1º 3A). 28004 - Madrid Teléfono: 91 522 23 56 - Fax: 91 521 72 01 <http://www.posicuarta.org>
posicuarta.org
Busca'ns en Twitter: @posicuarta